

3.3.2. Cellefællesskab i særlige arresthuse

Efter den foreslåede bestemmelse i § 33 a, stk. 2, vil udgangspunktet fortsat være, at indsatte så vidt muligt skal have fællesskab med andre indsatte. Kun i særligt udvalgte fængselsafdelinger og arresthuse, vil der ske en begrænsning i fællesskabet, således at fællesskabet for disse indsatte vedkommende uafhængigt af de bygningsmæssige forhold vil blive gennemført som cellefællesskab mellem to indsatte. Bestemmelsen omhandler således kun et meget begrænset antal indsatte.

I det omfang, der måtte være behov for at ophæve et cellefællesskab, vil det kun kunne finde sted, hvis betingelserne for udelukkelse fra fællesskab i straffuldbyrdelseslovens § 63 eller betingelserne for midlertidig ophævelse eller begrænsning af fællesskabet i forslaget til den nye bestemmelse i § 33 a er opfyldt.

Eftersom begrænsningen ikke vil indebære en fuldstændig udelukkelse fra fællesskabet (»solitary confinement«), må indgrebet efter Justitsministeriets opfattelse generelt anses for foreneligt med EMRK artikel 3. Som anført under pkt. 3.3.1. ovenfor, kan en enrumsanbringelse i en konkret sag udgøre en krænkelse af EMRK artikel 3, hvis f.eks. den indsatte under afsoningen udvikler en psykisk sygdom på grund af enrumsanbringelsen. For at sikre, at indsatte, der alene har mulighed for cellefællesskab, ikke lider psykisk overlast, er det nødvendigt ved gennemførelsen af cellefællesskab i særlige arresthuse, at der løbende sker tilsyn med de pågældende, så der kan gribes ind omgående, hvis forholdene tilsiger det.

3.3.3. Midlertidig begrænsning eller ophør af fællesskab

Efter den foreslåede bestemmelse i § 33 a kan der ske en midlertidig kollektiv begrænsning eller ophævelse af fællesskabet, når helt ekstraordinære ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn gør det påkrævet, herunder hvor det er nødvendigt af hensyn til medindsatte og personalets sikkerhed på grund af en generelt truende stemning.

I et sådant tilfælde kan der være tale om, at den indsatte isoleres på eget opholdsrum uden fællesskab med andre indsatte. Som anført ovenfor under pkt. 3.3.1., forbyder EMRK artikel 3 ikke generelt enrumsanbringelse, men enrumsanbringelse kan efter en konkret vurdering udgøre et indgreb i strid med EMRK artikel 3.

Ifølge den foreslåede bestemmelse i § 33 a, stk. 1, vil der alene kunne ske midlertidig ophævelse af fællesskabet, når helt ekstraordinære ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn gør det nødvendigt. Der vil såle-

des være tale om ganske særlige tilfælde, hvor f.eks. indsatte foretager alvorlige overfald på medindsatte eller på personalet, hvor der er opræk til oprør i institutionen, eller hvor der foreligger bombetrusler mod institutionen. I disse helt ekstraordinære situationer vil det efter Justitsministeriets opfattelse være foreneligt med EMRK artikel 3 at begrænse eller ophæve fællesskabet i institutionen eller dele af den. I sådanne situationer vil det i almindelighed ikke være muligt at foretage en konkret vurdering af, om den enkelte indsatte udgør en fare for sine medindsatte eller for personalet, hvorfor situationen ikke kan imødegås ved udelukkelse fra fællesskab efter straffuldbyrdelseslovens § 63.

Der lægges i den forbindelse også vægt på det proportionalitetskrav, der er indeholdt i den foreslåede § 33 a, stk. 1 og 2. I henhold til § 33 a, stk. 2, stilles der således krav om, at der i videst muligt omfang skal ske en begrænsning af fællesskabet i stedet for udelukkelse, f.eks. i form af cellefællesskab, således at færrest mulige kommer til at sidde enerumsanbragt. Adgangen til at udelukke de indsatte fuldstændig fra fællesskab må således kun anvendes, hvis andre, mindre indgribende, foranstaltninger har været overvejet.

Endvidere er der tale om et midlertidigt indgreb, der ifølge den foreslåede § 33 a, stk. 2, ikke må udstrækkes længere, end de ekstraordinære ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn nødvendiggør. Derudover følger det af kriminalforsorgens omsorgspligt over for de indsatte, at personalet er forpligtet til også ved den løbende daglige kontakt med de indsatte at være opmærksomme på, om bestemte indsatte bør udtages af foranstaltningen og f.eks. overføres til anden institution. Endelig skal institutionen i forbindelse med de daglige overvejelser om, hvorvidt foranstaltningen kan ophæves eller begrænses, også overveje, om bestemte indsatte bør udtages af ordningen. Herved sikres det, at der omgående kan gribes ind, hvis forholdene tilsiger det, så en indsat, der har et særligt behov herfor, kan få adgang til fællesskab igen, eventuelt ved overflyttelse til et andet afsoningssted.

Efter Justitsministeriets opfattelse indeholder bestemmelsen således en række materielle og formelle begrænsninger, hvorfor EMRK artikel 3 ikke vil være til hinder for gennemførelsen af sådanne indgreb under de nævnte helt ekstraordinære omstændigheder.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Den foreslåede ordning, som indebærer mulighed for, at personer, der er idømt ubetinget fængselsstraf i indtil 3 måneder for overtrædelse af færdselsloven,